

DYRKNINGSVEJLEDNING

Hvene (Agróstis stolonífera = Krybhvene og A. ténuis = Alm. hvene)

VÆKSTFORM

Hvene findes i mange typer. Der dyrkes to typer i Danmark, krybende hvene og alm. hvene. Begge er flerårige. Alm. hvene kaldes også for fioringræs. Krybhvene er et løst tueformet græs med lange overjordiske udløbere, og den findes naturligt på fugtige og næringsrige jorder. Alm. hvene er også et løst tueformet græs og den kan have korte underjordiske og i mindre grad overjordiske udløbere. Alm. hvene findes naturligt på jord, som er mere tør.

Hvene anvendes i plænegræsblandinger. Alm. hvene er ideel til golfgreens i blanding med rødsvingel uden udløbere. Krybende hvene er den græsart, som tåler den tætteste klipning.

JORDBUND

Hvene bør dyrkes på veldrænede ler- og lermuldede jorder.

UDLÆGSMÅDE

Hvene kan udlægges på flere forskellige måder:

- Ved udlæg i vårsæd anvendes en kort
- Stivstrået bygsort, hvor udsædsmængden reduceres til 250- 300 planter pr. m²
- Dæksæden gødes moderat
- Udlæg i renbestand. Hvene sås før den 20. august
- Udlæg om foråret med hvidkløver i vårbyg. Hvidkløver høstes året efter udlæg, og hvene 2. år efter udlæg

SÅNING

Der anvendes 1,5-3 kg pr. ha afhængig af såbedets kvalitet. En sådybde på 1-1,5 cm tilstræbes. Tusindkornsvægten er lille, ca. 0,1 g. Det kan være en fordel at så med løftede såtrage og dække frøet med efterharven - eventuelt med efterfølgende tromling.

BEHANDLING

Udlæg i vårsæd

Ved kornhøst må tilstræbes et lille spild for at undgå fremspiring af spildkornplanter, som kan være til stor gene for udlægget. Afsæt kort stub og fjern dæksædshalm hurtigst muligt. Eventuel lang stub og spildkorn skal afpudses for at give hvenen de bedste udviklingsbetingelser. Snitning af dæksædshalmen på udlægget vil reducere frøudbyttet.

2.-3. års marker

En god jævn afbrænding af alt vissent stængel- og bladmateriale giver normalt et godt resultat, men sørg for en god fordeling af halmen og undgå "brandsår". Alternativt kan halmen fjernes og genvæksten afpudses. Der er også gode erfaringer med afgræsning med får indtil hen i november.

GØDSKNING

Efterår

Udlæg gødes sidst i september med 45-60 kg N pr. ha.

Ved udlæg uden dæksæd i august tilføres forud for såning 30-45 kg N. pr. ha.

Forår

Der gødes ved begyndende vækst i marts måned med 50-60 kg N pr. ha.

Landbrugsstyrelsens kvælstofnormer for 2018/19:
Se dyrkningskalender bagest i dyrkningsvejledningen.

Af fosfor og kali bør der være henholdsvis 20 kg P og 50 kg K til rådighed pr. ha til afgrøden. Svovl tilføres om foråret i mængder på 15-20 kg S pr. ha.

UKRUDT

Generelt

Enårig rapgræs er et ukrudtsgræs, som ofte vil findes i marken inden hvenen breder sig tilstrækkeligt. Mod enårig rapgræs og alm. rapgræs, samt ukrudt i øvrigt er det muligt at anvende Reglone. Den bedste effekt af Reglone opnås, når den udsprøjtes i december - januar, når græsset er gået af vækst efter nattefrost. Der anvendes 2,0 l Reglone + 0,1 pct. Lissapol Bio pr. ha på en for årstiden lys dag. Lige som enårig og alm. rapgræs er vindaks vanskelig at fræense hvene, så marken bør være fri for denne art inden udlæg.

Af tokimbladet ukrudt er især fuglegræs, hønsetarm, ærenpris, hyrdetaske, skræppe og skive- og lugtløs kamille vanskelige at fræense.

Udlæg i vårsæd

Express SX/Trimmer med 7,5 g/ha eller **Nuance** med 5 g/ha har bred effekt på mange ukrudtsarter, som f.eks. fuglegræs og kamille. Disse midler kan evt. kombineres med DFF.

Buctril kan anvendes fra ukrudtets kimbladstadium. **Starane 180 S** kan anvendes sammen med Buctril i en dosering op til 0,7 l/ha. Starane anvendes specielt mod burrenerre, pileurt og hanekro.

DFF kan anvendes sammen med Buctril i en dosering fra 0,4 l/ha DFF. DFF anvendes især mod agerstedmoder, ærenpris og tvetand. DFF har en off-label godkendelse til brug i græsfrø og korn med udlæg.

Primus kan i vårbyg med udlæg anvendes i en dosering på 0,05 - 0,075 l/ha. Primus kan i kombination med DFF give en meget bred ukrudtseffekt.

Ved de tidlige behandlinger er det vigtigt at være opmærksom på nyfremspiring af ukrudt, og følge op hvis nødvendigt.

I vårbyggen stadium 30-39 kan anvendes 1,0 l/ha **MCPA** mod tidsler, agerpadderok og korsblomstret ukrudt.

Efterår

Ved udlæg i renbestand er der ingen muligheder for ukrudtsbekæmpelse om efteråret.

DFF er off-label godkendt med 0,07-0,15 l/ha om efteråret efter høst af dæksæd.

Forår i frøavlsåret

I 1. års marker udlagt i dæksæd kan anvendes 2,5 l/ha **Ariane FG S**. Ved behandling med Ariane FG S, skal temperaturen være over 10-12 grader, og der må ikke være udsigt til nattefrost. Mod ærenpris, tvetand og agerstedmoder kan tilsættes fra 0,05 - 0,15 l/ha **DFF**.

Primus er ikke godkendt til hvene.

Vær specielt opmærksom på skræpper, da der gælder særlige regler for indhold af skræppefrø i renvaren.

I marker udlagt i renbestand er der ikke mulighed for at anvende hormoner, så her kan anvendes **DFF**.

SYGDOMME / SKADEDYR

Hvene angribes normalt ikke af sygdomme og skadedyr. Ved udlæg i renbestand kan angreb af fritfluer forekomme. Bekæmpelse foretages med **Karate**, når græsset har 1-2 blade. Om foråret kan forekomme meldug og rust.

HØST

Hvene modner sidst fra midten af juli. Modningen kendetegnes ved, at afgrøden begynder at drysse. Når dette tidspunkt indtræffer, er afgrøden klar til skårlægning. Afgrøden er tvemoden og spildsom. Derfor bør arealet følges nøje omkring høsttidspunktet. Skårlægning foretages med slåmaskine. Efter en vejringstid på 10-12 dage kan afgrøden tærskes. Det er en forudsætning, at den er tør og godt gennemvejret for at få en tilfredsstillende tærskning og dermed undgå stort spild. Anvendelse af et pickup skærebord ved tærskning af hvene kan være en stor fordel. Da frøet er meget småt, skal mejetærskeren være helt tæt.

GRUNDINDSTILLING AF MEJETÆRSKEREN

Cylinderens periferihastighed: 25-30 m/sek.

(Cylinderhastighed: 1000-1100 omdr./min.)

Broafstand: Fortil ca. 10 mm

Bagtil ca. 3 mm

Øverste sold: Lamelåbning 12 mm

Nederste sold: Lamelåbning 14 mm

Luftmængde: Lille, laveste hastighed på blæseren

Luftretning,

Øverste vindleder: Øverste vindleder stilles mod emte-soldets midterste-forreste del.

Nederste vindleder: Nederste vindleder stilles i midterstilling.

UDBYTTE

Det gennemsnitlige udbytte for høstårene 2013-2017 er på 418 kg pr. ha, men udbytter på 600-700 kg pr. ha er ikke ualmindelige.

1 m³ råvare med en renhedsprocent på 70 vejer ca. 210 kg.

DYRKNINGSKALENDER
Udlægsareal

April	Udlæg i dæksæd 1,5-3 kg udsæd i maks. 1 cm sådybde. Evt. såning med løftede såtrage og nedharvning med efterharven, efterfulgt af tromling.
Maj	Sprøjtning i dæksæd Buctril, Starane XL, Express ST, Express SX/Trimmer, Nuance, DFF og Primus kan anvendes.
Aug.	Udlæg i renbestand
Aug.	Høst af dæksæd Afsæt kort stub. Undgå spild. Halm fjernes straks.
Aug./sept.	Skadedyr Ved varsling af fritfluernes flyvning sprøjtes med et Karate, hvis græsset har 1-2 blade.
Aug./sept.	Ukrudtsbekæmpelse Ved udlæg i renbestand bekæmpes ukrudt med Buctril.
Sept.	Afpudsning Spildkornsstriber afpudses.
Sept.	Gødskning Udlæg gødes med 45-60 kg/ha.
Dec./jan.	Vintersprøjtning Reglone + Lissapol

Frøareal

Marts	Gødskning Der gødes med 50-60 kg N/ha
	Kvælstofnorm 2018/2019: 120 kg N pr ha.
April	Ukrudt Ariane FG S i marker udlagt i byg. evt. tilsat DFF.
Juli	Skårlægning Når frøene begynder at drysse.
Juli	Høst Efter 10-12 dage på skår kan frøet tærskes, når skåret er tørt og gennemvejret.
Sept/ nov.	Afgræsning eller afpudsning efter behov.
Maj	Vækstregulering 0,4 l/ha Moddus M kombineret med 1,25 l/ha CCC. Halmen må ikke opfodres.
Maj	Beskyttelsessprøjtning mod svampe Efter behov med Bell eller Amistar kombineret med Folicur/Orius.
Juli	Skårlægning (Ca. 1.-15. juli) Frøhviden får en voksagtig til sej konsistens, begyndende drysning, og strået er grønt til gulbrunt. Afgrøden bør følges nøje.
Juli	Mejetærskning 12-14 dage efter skårlægning. Pas på afskallede frø.

2. og 3. års avl

Aug.	Afbrænding/Halmsnitning Halmen spredes jævnt og afbrændes. Alternativt snittes halmen.
Okt.	Afpudsning Foretages før gødskning.
Okt.	Gødskning 50-60 kg N/ha. Gylle kan anvendes.
Dec./jan.	Græsukrudtsbekæmpelse Reglone (off-label)

Februar 2019